

De slo broderring om landet

Taler

Johan Nygaardsvold

Dato

17 mai 1940

Omstendigheter

Radiotale fra Tromsø

1 Norske kvinner og menn.

Det er i år 126 år siden Norge var i nød. Landet var dengang utpint og forarmet
5 av sju års krig, av blokade og hungersnød. Ensomt sto det, venneløst og forlatt i
verden, alene mot de mektige som ville diktere det norske folk dets skjebne. Men
i disse vårdager grydde en ny dag for Norge. Ut av folkets dype nød sto det frem
en rekke menn, som slo broderring om landet og berget frihet og selvstendighet
for det norske folk. Og deres verk er det vi har feiret hver 17. mai nu i over
10 hundrede år.

I dag, på denne 17. mai, trues Eidsvollsverkets rike frukter med undergang.
Tidene har vekslet siden dengang. Det har vært gode tider og det har vært vonde
tider for vårt folk. Men både i gode og vonde tider har vi feiret 17. mai. Vårt folk
15 har hentet styrke og utholdenhet i minnet om 17. mai 1814, som la grunnvollen
for selvstendigheten og folkefriheten i vårt land. Og i alle disse år har vi feiret 17.
mai i fred. Men i år er det ikke slik. Etter 126 års fred raser krigen igjen i vårt
land. I år er feiringen av 17. mai forbudt i store deler av Norge. Det er Tyskland
som har diktert dette. Det er Tyskland som uten noen grunn har overfalt vårt
20 lille land, slik som det siden har overfalt andre små, nøytrale land. Jeg kunne
kanskje forsøke å karakterisere Tysklands overfall på Norge, men jeg skal i dag
ikke gjøre noe forsøk på en så forferdelig oppgave. Jeg overlater det til historiens
dom, og jeg er ikke i tvil om at den vil bli til evig skam for Tyskland.

25 Tyskland sa at det kom for å beskytte oss. Beskyttelsen har bestått i bombing av
åpne byer og av forsvarsløse, små heimer ute på bygdene. Og dette har Tyskland
gjort uten nogen som helst foranledning fra vår side. Vi har alltid ment at vi stod

i vennskapelig forhold til Tyskland, og i overensstemmelse med det har vi alltid
30 optrådt. Efter den forrige verdenskrig, da vanskelighetene var så store for det
tyske folk, tok vi imot hundreder av tyske barn her i Norge. Vi gav dem en trygg
heim, vi gav dem mat, og vi gav dem klær. Nu er disse tyske barn blitt voksne
menn, nu sender Tyskland dem tilbake med bomber og mitraljøser, nu sender
Tyskland dem tilbake for å drepe det folk og brenne de heimer, som gav dem sin
35 hjelp og sin støtte da de hadde det vondt.

Vi var ikke forberedt på å møte Tysklands overfall. Vi er et frihetselskende folk.
Ingen norsk kvinne eller mann kan i lengden finne sig i å leve under andre bånd,
lover og forordninger enn det som folket har gitt sig selv. Men vi er samtidig et
40 fredselskende folk. Vi vil fred, og vi har trodd på freden. Vi vet nemlig at det
kun er fredens byggende arbeide som kan skape lykkelige forhold i et land. Vårt
land var ikke innstilt på krig, og derfor var det også en lett sak for Tysklands
veldige krigsmaskine å overfalle oss. Tyskland trodde at det ikke behøvet å frykte
for noen motstand fra vår side. Men Norge gjorde motstand, og Norge vil
45 fortsette å gjøre den motstand det makter mot overfallsmennene. Vi vil gjøre
motstand, hver kvinne og hver mann, aktivt eller passivt. Tyskerne skal få erfare
at hver dal, hvert fjell vil bli forsvart med det mest forbitrede hat til de røvere
som har overfalt vårt land.

50 Men vi vil ikke bare forsvare oss. Sammen med den hjelp vi får fra andre
frihetselskende folk vil vi love hverandre på denne 17. mai at vi vil ikke gi opp
før fienden er kastet ut av landet. Regjeringen vil love å gjøre hva den makter for
å nå dette mål, og jeg er sikker på at vår hær, som har kjempet så tappert i disse
55 ukene, offiserer og soldater, de vil fortsette å være et vern om vårt fedreland. Vi
skal kaste dem ut, både fienden og landsforræderne. Krigen har kostet blod, den
har allerede lagt øde store verdier som møysommelig er opparbeidet i fredens
dager. Krigen har allerede ført bitter sorg, savn og lidelser inn i en hel del av de
norske heimer, og vi vet at det ennå vil kreves store ofre før den endelige seier,
60 vårt fedrelands befrielse er nådd.

Men vi vet også at dette mål skal nåes. I dag brøler fiendens fly utover vårt land.
De skal blandt annet passe på så det norske flagg ikke heises som et
samlingsmerke for det norske folk. Vi vet, at gjennom samhold og en fast tro på
65 at rettferdighetens sak alltid seirer, skal det komme en dag da vårt land, fra
Nordkapp til Lindesnes, fra Kjølen til de ytterste skjær i vest skal ligge

flombelyst av tusener og atter tusener norske flagg. Det skal komme en dag, en ny og gjenfødt 17. mai, da nordmenn atter rår i hele det gamle Norge. Den kommer, denne dag, den kommer med frihet og med trygghet. Og den vil være innledningen til en samarbeidets tid, da vårt folk igjen kan ta fatt på å bygge opp det som overfallsmenn og forrædere har revet ned og lagt øde.

Nordmenn,

Vi gir hverandre i dag, på 17. mai, det løfte at vi alle vil holde ut, hver på sin post, hver i sin stilling, til dette mål er nådd.

Leve friheten! Leve Norge!

Kilde

NRK.no - "Stemmer fra arkivet"

Emner

1814, Krig, Norsk historie, Radiotale

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/de-slo-broderring-om-landet>